ΘΕΜΑ: «Το σχολείο των κοινοτήτων του Κάμπου»
ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΜΠΟΥ
«ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΧΙΩΤΗΣ»
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: *Μπαλής Δημήτριος, Πήλικα Μαρία*
Τάξη Ε1 & Ε2

Χρονοδιάγραμμα ανάπτυξης του Προγράμματος
Το Πρόγραμμα θα υλοποιηθεί από τον Ιανουάριο ως το Μάιο 2004

Επιλογή θέματος

Το συγκεκριμένο θέμα επιλέχτηκε από τα παιδιά μετά από πρόταση του Υπεύθυνου Πολιτιστικών να ασχοληθούμε με την ιστορία του σχολείου μας

Στόχοι

Μέσα από την υλοποίηση του προγράμματος επιδιώκεται οι μαθητές

- να γνωρίσουν καλύτερα το χώρο του σχολείου
- να εντοπίσουν, να οικειοποιηθούν και να μάθουν να επιλέγουν και να χρησιμοποιούν πηγές ιστορικής πληροφόρησης (έγγραφα, διάφορα έντυπα υλικά, φωτογραφίες κ.ά.)
- να αρχίσουν σταδιακά να κατανοούν τις έννοιες του ιστορικού χώρου και χρόνου
- να αναπτύξουν ενδιαφέρον για την ιστορία, προσεγγίζοντας τη ζωή των προγόνων τους μέσα από την ιστορία ενός οικείου χώρου, όπως το σχολείο τους
- να κοινωνικοποιηθούν εργαζόμενοι συλλογικά
- να συλλέγουν πληροφορίες, να τις διασταυρώνουν και να οδηγούνται σε συμπεράσματα
- να εκφράζονται δημιουργικά μέσα από το λόγο (προφορικό και γραπτό) και την τέχνη

Στάδια υλοποίησης

Έρευνα και συλλογή υλικού

- Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και διαλέγουν ποιο υποθέμα θα επεξεργαστούν. Κάθε ομάδα χωρίζεται σε υποομάδες που αναλαμβάνουν μια συγκεκριμένη δραστηριότητα (ανεύρεση υλικού, φωτογράφηση, συνεντεύξεις, επισκέψεις)
- Άλλες υποομάδες ασχολούνται με την εύρεση υλικού για την αιτιολόγηση της επωνυμίας του σχολείου: «Παναγιώτης Χιώτης», με τη συλλογή φωτογραφικού υλικού (όπως παλαιότερων σχολικών εκδηλώσεων και παλιές ομαδικές φωτογραφίες δασκάλων και μαθητών) και τέλος με την ανεύρεση υλικού από τα αρχεία των σχολείων που συνενώθηκαν για την ίδρυση της σχολικής μονάδας του Κάμπου

Μελέτη και ερμηνεία του υλικού

- Το υλικό που συνέλεξαν οι ομάδες ταξινομείται με τρόπο ώστε να είναι αξιοποιήσιμο ως πηγή, τόσο από την ομάδα όσο και από οποιονδήποτε ενδιαφέρεται για την ιστορία του σχολείου μας
- Όλες οι πληροφορίες διασταυρώνονται και συζητούνται

Παραγωγή έργου

- Διοργανώνεται εκδήλωση για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας με παράλληλη έκθεση του υλικού που έχει συλλεχθεί
- Συντάσσεται άλμπουμ – ντοσιέ με φωτογραφίες και κείμενα καταχωρημένα χρονολογικά για τη βιβλιοθήκη του σχολείου

Μεθοδολογία

Για την υλοποίηση του προγράμματος εφαρμόστηκαν η μέθοδος σχεδίων εργασίας, η διαθεματική προσέγγιση (σύμφωνα με το νέο Πρόγραμμα Σπουδών), η έρευνα πεδίου και η ανθρωπολογική έρευνα, καθώς και ο συνδυασμός αυτών των μεθόδων

Συνεργασία με άτομα και φορείς

- Για την ανεύρεση αρχειακού υλικού οι ομάδες συνεργάστηκαν με το Διευθυντή, το προσωπικό του σχολείου και την Τοπική Αυτοδιοίκηση
- Για την αναζήτηση της πολιτιστικής ταυτότητας του σχολείου, οι μαθητές ήρθαν σε επαφή με κατοίκους των 5 κοινοτήτων που συνίδρυσαν τη σχολική μας μονάδα (παλιοί μαθητές), καθώς με συνταξιούχους δασκάλους που υπηρέτησαν στα σχολεία αυτών των κοινοτήτων

Διαθεματική προσέγγιση του θέματος

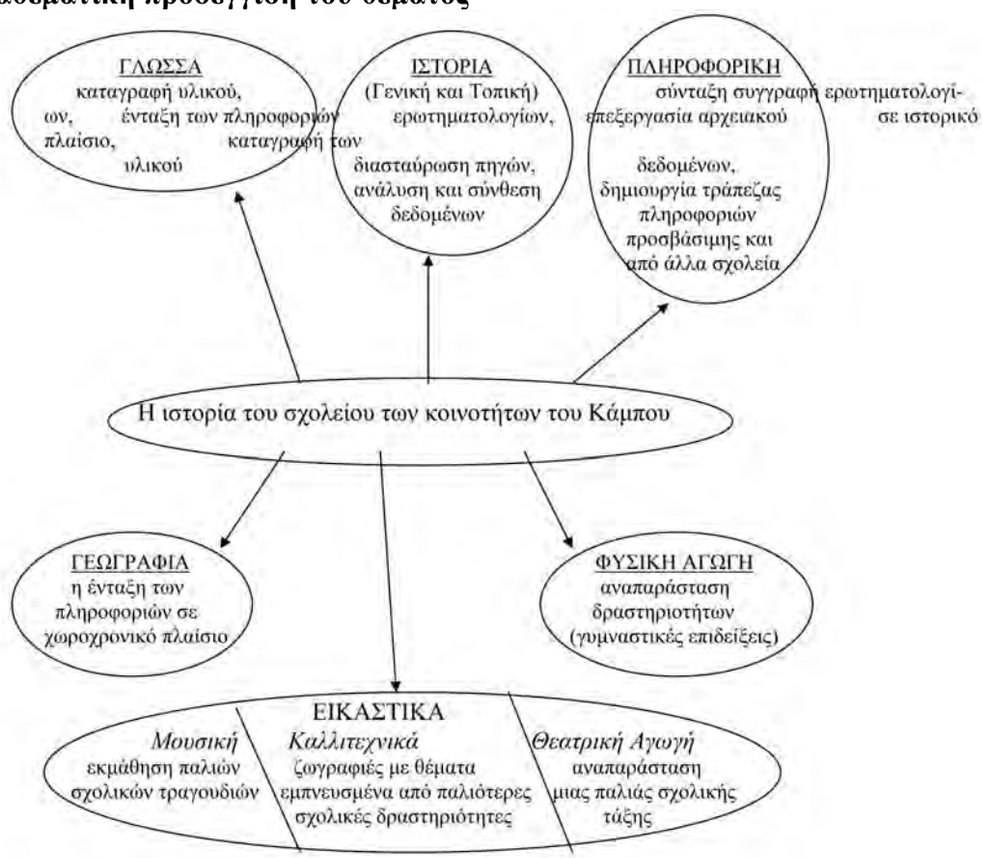

Τρόποι αξιολόγησης του Προγράμματος

- Κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του Προγράμματος γίνεται, κατά περιόδους, παρουσίαση της πορείας του έργου κάθε υποομάδας στις υπόλοιπες, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται ανατροφοδότηση
- Στο τέλος του Προγράμματος θα γίνει η τελική παρουσίαση της εργασίας της κάθε

υποομάδας στο σύνολο των μαθητών. Έτσι δίνεται η δυνατότητα ανταλλαγής απόψεων, κριτικής και καλόπιστων παρατηρήσεων μεταξύ των μαθητών, δραστηριότητα που αποσκοπεί στη διερεύνηση της επίτευξης ή μη των στόχων του Προγράμματος

Παρατήρηση

Το Πρόγραμμα βρίσκεται στο στάδιο της υλοποίησης και επομένως το υλικό που θα παρουσιάσουμε παρακάτω είναι μόνο ένα μέρος του τελικού «προϊόντος»

Παρουσίαση δείγματος του υλικού και των δραστηριοτήτων

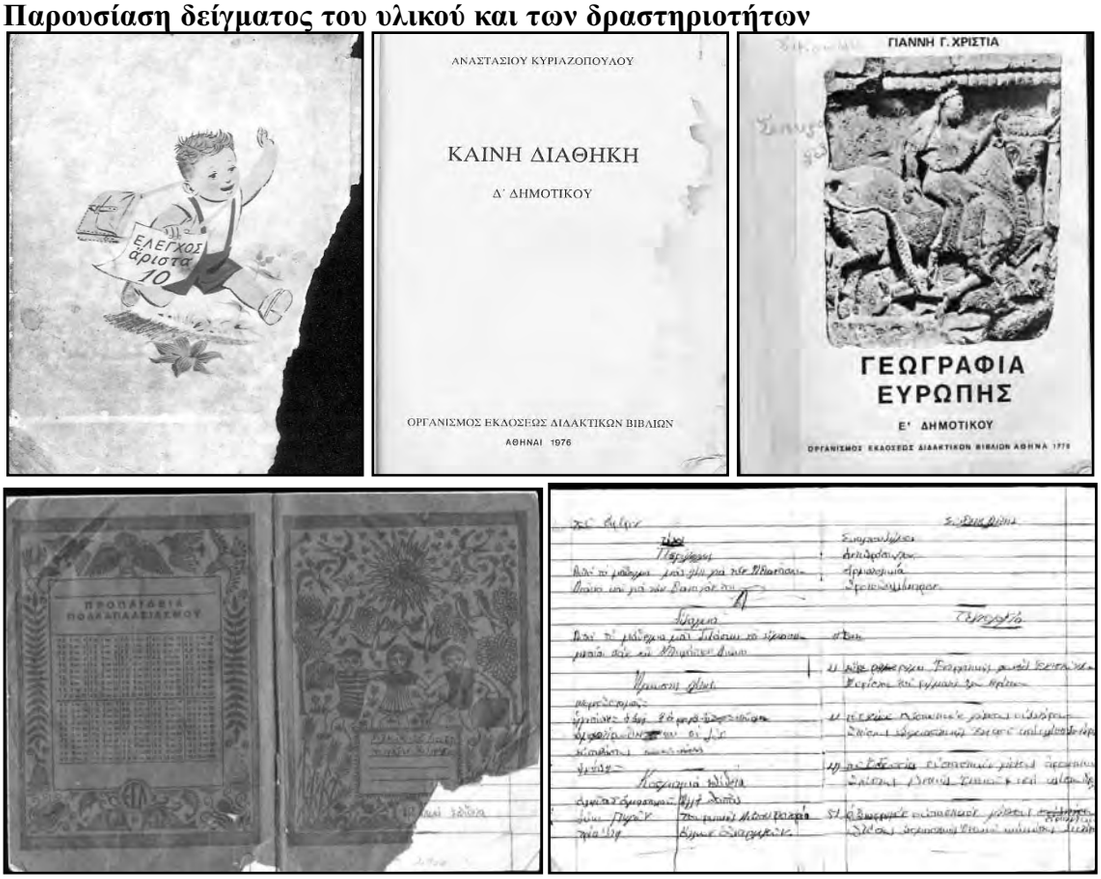

Παλιά βιβλία και τετράδια

Σχολικές γιορτές γονέων και παππούδων

Σχολικές δραστηριότητες μιας άλλης εποχής

Παλιές ομαδικές φωτογραφίες

Επισκέψεις σε παλιά σχολεία (παράγκες και λιώμενα)

ΑΔΕΙΑΙ ΑΡΙΘ.
Β.Βλ. Πιστ. Σπουδῶν 1
Ἀπολυτηρίου 1
Μαθητολογίου 5
Ἐλέγχου 1

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δημοτικὸν Σχολεῖον
ἐν Καλλιπάλῳ

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟΝ

Ἡ μαθήτρια Ἑλένη Διον. Χαραλαμποῦ
ἐν Καλλιπάλῳ παρὰ ὑπαιθρίῳ
ἐγγραφεῖσα ἐν τῇ μαθήτρᾳ τοῦ Δημοτικοῦ Καλλιπάλου
τοῦ νομοῦ Λαρίσσης ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἀριθ. 1174 ἔτους γεν-
νήσεως 1942 διανύσασα πάντα τὰ μαθήματα τῆς Ε΄ τά-
ξεως τοῦ σχολείου τούτου κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1953-1954
ἐπιτυχόντα μὲ ἐν ἐπαινῶν Λίαν καλῶς ἀριθ. 37
Ἡ ἐξαγωγὴ τῆς ἱστορ. ἀποκριθεῖσα.
Ἐξαιρέσει κατὰ τὸ ἔτος
Ἐν Καλλιπάλῳ τῇ 5η Ἰουνίου 1954

ΑΥΞ. ΑΡΙΘΜΟΙ
Ἀπολυτηρίου 16
Μαθητολογίου 97
Γ. Ἐλέγχου 16
Τάξεως 16
Μητρώου Δήμου ἢ Κοινότητος 10
Ἔτος γεννήσεως 1947

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
Α΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟΝ

Ἡ μαθήτρια
ἐν ἐτῶν 17 πατρός
διακούσα πάντα τὰ μαθήματα τῆς τάξεως τοῦ σχολείου τούτου κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 19 - 19 καὶ τὰς νομίμους ἐξετάσεις ὑποστᾶσα ἐκρίθη ἀξία ἀπολύσεως μὲ τὸν γενικὸν βαθμὸν
καὶ διαγωγὴν
Ἐν τῇ 19
ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

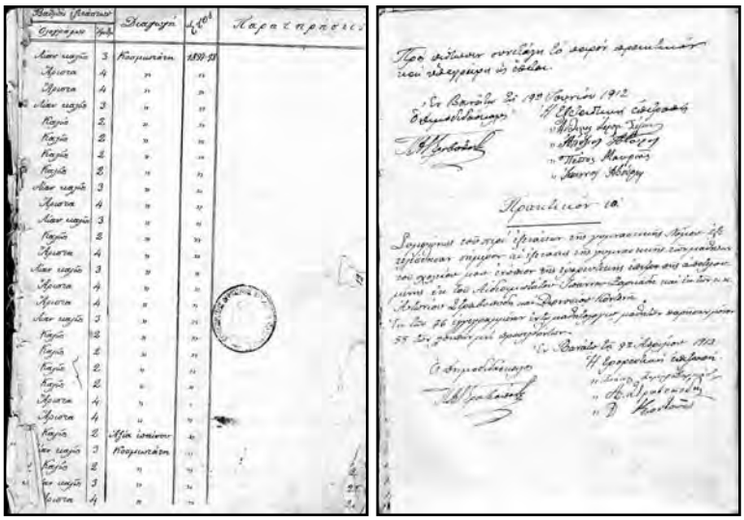

Παλιά σχολικά έγγραφα και αρχεία

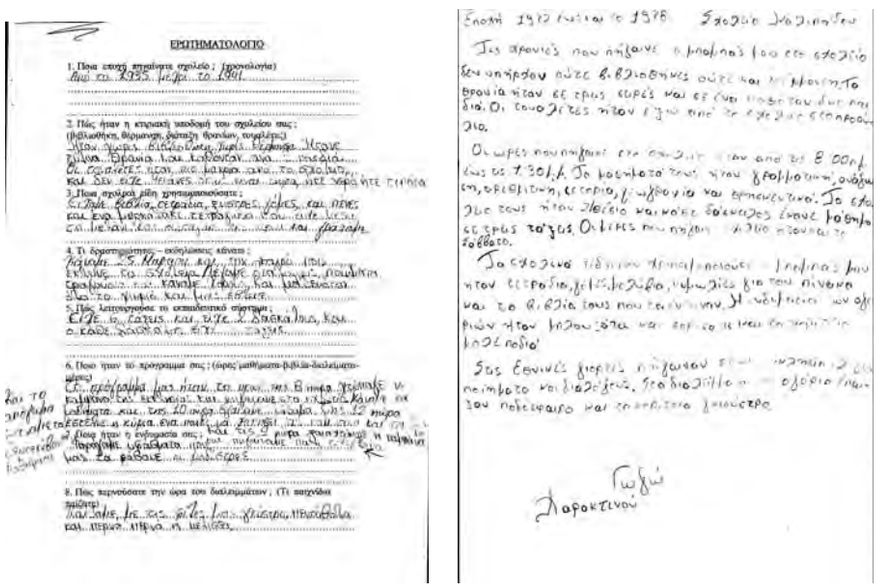

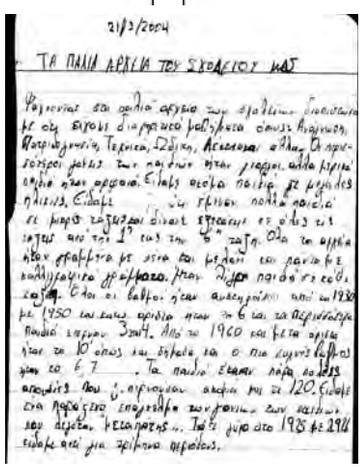

Εργασίες των μαθητών (ερωτηματολόγιο και ανάλυση απαντήσεων και αρχειακού υλικού)

ΘΕΜΑ: «Προσωπογραφίες»
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΣΤΕΛΛΑΝΩΝ ΜΕΣΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: *Μαρία Αλεξάκη, Δήμητρα Διαμάντη*

Στόχοι του σχεδίου εργασίας

Βασικός στόχος του σχεδίου είναι μέσα από μια διερευνητική μάθηση, ανακάλυψη της γνώσης, ανάπτυξη της προσωπικότητας και των δεξιοτήτων τους, τα παιδιά:

- Να μάθουν τι σημαίνει προσωπογραφία και να δουν προσωπογραφίες μέσα από μια χρονική αναδρομή.
- Να γνωρίσουν μεγάλους ζωγράφους μέσα από τα έργα τους.
- Να καλλιεργηθεί το αισθητικό κριτήριο των παιδιών.
- Να αποκτήσουν γνώσεις για τα χρώματα και τη σημασία της χρήσης τους στις προσωπογραφίες.
- Να εμπλουτιστεί το λεξιλόγιο τους με λέξεις από την ιστορία της τέχνης.
- Να εξασκηθούν στο σχέδιο και τη μίξη χρωμάτων
- Να συνεργαστούν και να δημιουργήσουν τα δικά τους «έργα τέχνης», αντιγράφοντας έργα γνωστών ζωγράφων.
- Να καλλιεργήσουν την κριτική και δημιουργική σκέψη.

Οργάνωση του σχεδίου εργασίας

Α΄ Προβληματισμός, ιδέες και επιθυμίες

Ένα βιβλίο τέχνης ήρθε στο σχολείο από τις νηπιαγωγούς. Οι εικόνες του κέρδισαν το ενδιαφέρον των παιδιών αμέσως και ξεκίνησε η κουβέντα για τις προσωπογραφίες (πορτραίτα).Οι δικές μας ιδέες και επιθυμίες καταγράφηκαν σε ιστόγραμμα και είναι οι εξής:

- Να κάνουμε την προσωπογραφία μας.
- Να δούμε προσωπογραφίες.
- Να μάθουμε για τις προσωπογραφίες
- Να φτιάξουμε προσωπογραφίες σαν τους ζωγράφους.
- Να φτιάξουμε κούκλες.
- Να παίξουμε παιχνίδια με το πρόσωπό μας.
- Να κάνουμε γκριμάτσες.
- Να ζωγραφίσουμε προσωπογραφίες στον ηλεκτρονικό υπολογιστή.
- Να γνωρίσουμε ένα ζωγράφο και να μάθουμε πως δουλεύει.

Β΄ Συλλογή υλικού και πληροφοριών

- Επειδή το υλικό για το συγκεκριμένο σχέδιο εργασίας είναι εξειδικευμένο, δεν είναι εύκολο να το βρουν τα παιδιά. Έτσι οι νηπιαγωγοί αναλαμβάνουν να φέρουν στο σχολείο βιβλία τέχνης, για να παρατηρήσουν τα παιδιά προσωπογραφίες και στη συνέχεια να φτιάξουν τα δικά τους «αντίγραφα». Τα παιδιά αναλαμβάνουν να φέρνουν στο σχολείο κάθε τι (εικόνες) που τους θυμίζει προσωπογραφίες.
- Σε συνεργασία με τον υπεύθυνο πολιτιστικών θεμάτων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης κ. Ανδρέα Καλογερά, αποφασίσαμε να πραγματοποιήσουμε επίσκεψη στη Δημοτική Πινακοθήκη.
- Προγραμματίσαμε επίσκεψη του ζωγράφου κ.Ν. Κόκκαλη στο σχολείο μας για να δείξει στα παιδιά τα «σύνεργα» του ζωγράφου και να τους μιλήσει για τα χρώματα και τα υλικά που χρησιμοποιούν οι ζωγράφοι.
- Τέλος αποφασίσαμε να πραγματοποιήσουμε έκθεση με τα έργα που φτιάξαμε σε όλη τη διάρκεια του σχεδίου εργασίας, να καλέσουμε τους γονείς στο σχολείο και να τους πούμε, με σκηνική παρουσίαση, όσα μάθαμε για τις προσωπογραφίες.
- Για να διαφημίσουμε την έκθεσή μας είπαμε να φτιάξουμε και μια αφίσα.

Γ΄ Υλοποίηση

- Μια φορά την εβδομάδα, οι νηπιαγωγοί έφερναν στο σχολείο βιβλία τέχνης με έργα γνωστών ζωγράφων. Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν. Άρχισαν να ρωτούν και να ενδιαφέρονται για ό,τι έβλεπαν. Έτσι «γνωρίσαμε» αρκετούς γνωστούς ζωγράφους. Σταθήκαμε σε έργα που ήταν για κάποιο λόγο γνωστά στα παιδιά, όπως το πορτραίτο της Μόνα Λίζα του Λεονάρντο Ντα Βίντσι, αλλά και σε έργα που τα εντυπωσίασε ο τρόπος που ήταν ζωγραφισμένα, όπως η γυναίκα που κλαίει του Πάμπλο Πικάσο. Στη συνέχεια δημιουργήσαμε μια σειρά από «αντίγραφα» έργων τέχνης.
- Παίξαμε με τη σκιά που κάνει το πρόσωπό μας και φτιάξαμε προσωπογραφίες με τη σκιά μας.
- Σταθήκαμε απέναντι ανά δύο και αφού παρατηρήσαμε καλά τα χαρακτηριστικά του απέναντί μας ζωγραφίσαμε την προσωπογραφία του. Κατά τη διάρκεια αυτής της εργασίας ένα παιδί πρότεινε να ζωγραφίσουμε και τις προσωπογραφίες των νηπιαγωγών.
- Μιλήσαμε για την αυτοπροσωπογραφία ,είδαμε αυτοπροσωπογραφίες γνωστών ζωγράφων και φτιάξαμε ο καθένας τη δική του.
- Παίξαμε με γκριμάτσες στον καθρέφτη και μιλήσαμε για τις γελοιογραφίες και τα σκίτσα και τις καρικατούρες. Φέραμε στο σχολείο κόμικς και γελοιογραφίες δημοσιευμένες σε έντυπα.
- Στις προσεχείς δραστηριότητες μας περιλαμβάνονται, η επίσκεψή μας στη Δημοτική Πινακοθήκη καθώς και η επίσκεψη του ζωγράφου κ. Κόκκαλη στο σχολείο μας. Επίσης η επίσκεψή μας στο Δημοτικό Σχολείο Καστελλάνων Μέσης, όπου σε συνεργασία με το διευθυντή του σχολείου κ. Π. Ποζίδη θα προσπαθήσουμε να ζωγραφίσουμε προσωπογραφίες στον Η/Υ.

Δ΄ Παρουσίαση

Με το τέλος του σχεδίου εργασίας έχει σχεδιαστεί από τις νηπιαγωγούς και τα παιδιά να πραγματοποιηθεί στο σχολείο έκθεση με τα έργα των παιδιών και μια μικρή γιορτή στη διάρκεια της οποίας τα παιδιά θα πουν, με σκηνική παρουσίαση, στους γονείς τους όλα όσα έμαθαν κατά τη διάρκεια του σχεδίου εργασίας.

Ε΄ Αξιολόγηση

Τα παιδιά, οι νηπιαγωγοί και οι γονείς θα εκφράσουν τα συναισθήματά, τις εντυπώσεις τους και τις παρατηρήσεις τους καθώς και τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν κατά τη διάρκεια του σχεδίου εργασίας.

Στο ιστόγραμμα θα σημειώσουμε δίπλα στις ιδέες και επιθυμίες μας ποιες πραγματοποιήσαμε.

Επίσης μπορεί να δοθεί σε κάθε παιδί ένα απλό ερωτηματολόγιο που θα συμπληρωθεί στο σπίτι από τα παιδιά και τους γονείς τους και θα ανακοινωθεί στο Νηπιαγωγείο.

ΘΕΜΑ: «Διαθεματική προσέγγιση της προετοιμασίας του εορτασμού της Εθνικής Επετείου της 25ης Μαρτίου 1821»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: *Γιάννης Καψάσκης*
Τάξη ΣΤ΄

Σκοπός Σχεδίου Εργασίας:

- Η διατήρηση της εθνικής ιστορικής μνήμης.

Στόχοι Σχεδίου Εργασίας:
που αφορούν στη μαθησιακή διαδικασία:
- Να συνδέσουν οι μαθητές το μάθημα της Ιστορίας της ΣΤ' Τάξης με τη σχολική γιορτή για την Εθνική Επέτειο της 25ης Μαρτίου.

- Να γνωρίσουν το γεωγραφικό χώρο που έδρασαν οι «πράκτορες» της Φιλικής Εταιρείας στην προεπαναστατική περίοδο (σύνδεση με τοπική ιστορία).
- Να έρθουν σε επαφή με τα ήθη τα έθιμα της εποχής εκείνης.
- Να επεξεργαστούν γλωσσικά το θεατρικό κείμενο «Το Μεγάλο Χρέος» του Αντ.Δελώνη* (διευκρίνιση γλωσσικών ιδιωματισμών-διεξοδική ανάλυση χαρακτήρων ηρώων).
- Να μάθουν για το ρόλο των γυναικών της περιόδου εκείνης.

που αφορούν στο στήσιμο θεατρικής παράστασης:
- Να συνδυάσουν τις πληροφορίες του κειμένου με την αισθητική τους αντίληψη για να σχεδιάσουν τα κοστούμια και τα σκηνικά.
- Να καλλιεργηθούν πολιτιστικά και αισθητικά κατανοώντας το ρόλο της τέχνης του θεάτρου.
- Να ανακαλύψουν και να εκφράσουν τις δημιουργικές τους ικανότητες.
- Να εκφραστούν με την κίνηση και το λόγο.
- Να ενδιαφερθούν δημιουργικά για τα μαθήματα.

που αφορούν στην κοινωνικοποίηση των μαθητών:
- Να αναπτύξουν θετική αλληλεξάρτηση -αλληλεπίδραση καθ' όλη τη διαδικασία της προσέγγισης του θέματος.
- Να αναλάβουν ρόλους στην ομάδα.
- Να αναπτύξουν πνεύμα συνεργασίας στην ομάδα.
- Να αναπτύξουν κοινωνικότητα υπευθυνότητα και ικανότητα επικοινωνίας.
- Να επιλύσουν τις διαφωνίες / συγκρούσεις χωρίς να διαταράσσεται το συνεργατικό πνεύμα της ομάδας.

* «25η Μαρτίου 1821 – 4 Πλήρεις Σχολικές Γιορτές – Ποιήματα - Πανηγυρικός», Αντ.Δελώνη – Κων. Καλαπανίδα, Αθήνα 1976

Σύνδεση με μαθήματα (Διαθεματικότητα)

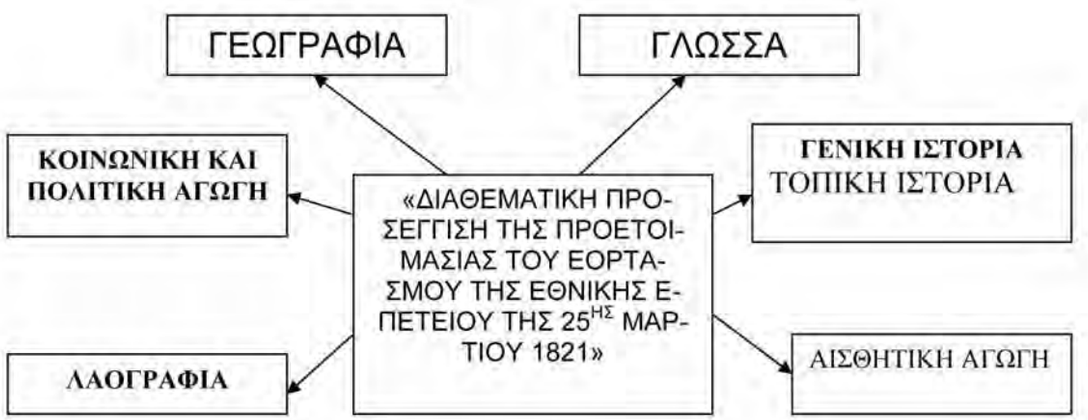

Διδακτικές ενέργειες / Σύνδεση με μαθήματα (διαθεματικότητα)

- Μελέτη ιστορικής περιόδου λίγο πριν την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης (Δράση Φιλικής Εταιρείας και σταδιακή ωρίμανση της ιδέας για Επανάσταση, αυτή τη φορά συντονισμένης και οργανωμένης και όχι τοπικά περιορισμένης). Μαθήματα: Γλώσσα, Ιστορία, Γεωγραφία
- Γεωγραφική μελέτη της περιοχής στην οποία θα ξεκινήσει και θα εδραιωθεί η

Επανάσταση (Πελοπόννησος-Πάτρα, Βαλτέτσι, Τριπολιτσά, Καλαμάτα). Μαθήματα: Γλώσσα, Ιστορία, Γεωγραφία

- Επίσκεψη στο Εκκλησάκι του ΄Αι Γιώργη των Φιλικών – Δραματοποίηση όρκου Φιλικών. Μαθήματα: Γλώσσα, Τοπική Ιστορία, Αισθητική Αγωγή
- Γλωσσική επεξεργασία του θεατρικού κειμένου «Το Μεγάλο Χρέος» του Α.Δελώνη (διεξοδική ανάλυση χαρακτήρων ηρώων, εντοπισμός ιδιαίτερων γλωσσολογικών στοιχείων, ηθών και εθίμων και σύγκρισή τους με τα σημερινά) Μαθήματα: Γλώσσα, Ιστορία, Γεωγραφία, Λαογραφία
- Αναφορά στο ρόλο και τη θέση της γυναίκας της υπό μελέτη ιστορικής περιόδου και σύγκριση με το τι συμβαίνει σήμερα. Μαθήματα: Γλώσσα, Ιστορία, Κοινωνική κ' Πολιτική Αγωγή
- Επεξεργασία του θεατρικού κειμένου μέσα από το θεατρικό παιχνίδι. Μαθήματα: Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή
- Επιλογή ρόλων από τους μαθητές. Μαθήματα: Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή
- Πρόβες. Μαθήματα: Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή
- Επιμέλεια/κατασκευή κοστουμιών και σκηνικών. Μαθήματα: Γλώσσα, Λαογραφία, Αισθητική Αγωγή
- Μουσική επένδυση του έργου. Μαθήματα: Γλώσσα, Λαογραφία, Αισθητική Αγωγή
- Παρουσίαση του έργου κατά τη διάρκεια της σχολικής γιορτής για την Εθνική Επέτειο. Μαθήματα: Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή

Μέθοδος

Μαθητοκεντρική- Ομαδοσυνεργατική- Διαθεματική- Θεατρικό Παιχνίδι

Ρόλος Δασκάλου-Μαθητών:

- **μαθητές:** αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, αυτενεργούν, μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν, πώς να συνεργάζονται και να επικοινωνούν αποτελεσματικά με το περιβάλλον και τελικά να διαμορφώνουν θετική στάση απέναντι στη μάθηση και στο σχολείο και την ευρύτερη κοινωνία. Εργάζονται άλλοτε ατομικά, άλλοτε ομαδικά και άλλοτε σε επίπεδο Τάξης. Όταν εργάζονται ατομικά κάνουν σύνθεση των εργασιών τους σε επίπεδο ομάδας και στη συνέχεια γίνεται σύνθεση των εργασιών σε επίπεδο Τάξης, ώστε να βγει το τελικό κείμενο.
- **δάσκαλος:** καθοδηγητής, διαμεσολαβητής, σύμβουλος. Συντονίζει, υποστηρίζει και εμψυχώνει τις προσπάθειες των μαθητών του, ανατροφοδοτεί και εκφράζει διακριτικά τη γνώμη του.

Πηγές αναφοράς

«Εισαγωγικό σημείωμα - Ευέλικτη ζώνη διαθεματικών προσεγγίσεων. Μια καινοτομία στο ελληνικό σχολείο» Επιμορφωτικό σεμινάριο Συμβούλου Εκπαίδευσης Π.Ε Ζακύνθου –Ζάκυνθος Σεπτέμβρης 2001

«Ευέλικτη Ζώνη», ΦΕΚ΄1376 τ.Β΄18-10-2001, άρθρο 5, σελ. 1731 - 1737

«Βλέπω το σημερινό κόσμο» - «Πολυθεματικό» βιβλίο δημοτικού σχολείου για την ευέλικτη ζώνη, ΥΠΕΠΘ/ΠΙ – Αθήνα, 2001

«Βλέπω το σημερινό κόσμο» - Δημιουργικές διαθεματικές δραστηριότητες για την ευέλικτη ζώνη του δημοτικού σχολείου ΥΠΕΠΘ/ΠΙ – Αθήνα, 2001

«Επιμόρφωση εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του πιλοτικού προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης», Ημερίδα Παιδαγωγικού Ινστιτούτου – Πάτρα, Φεβρουάριος 2002

«Θεατρική Αγωγή 1», Βιβλίο για το δάσκαλο, Εκδόσεις ΟΕΔΒ, 1993

«Το Θεατρικό Παιχνίδι», Λάκη Κουρετζή, Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα, 1991

«Η Δραματοποίηση για Παιδιά», Άλκηστις, Εκδόσεις Άλκηστις, 1991
«Θέατρο και παιδεία», Θόδωρος Γραμματάς, Αθήνα 1997
«Το Θεατρικό Παιχνίδι» G.Faure-S. Lascar, Gutenberg, 1990
«Κατασκευές για Κολλάζ Θέατρο Αρχιτεκτονική» Απόστολος Ν. Μαγουλιώτης, Εκδόσεις Gutenberg 1999
«Μουσική Αγωγή 1», Βιβλίο για το δάσκαλο, Εκδόσεις ΟΕΔΒ
«Θεατρική Αγωγή», Α.Θ. Φλώρου, Εκδόσεις Αρσενίδης χχ
«Μουσικά παιχνίδια» Βιβλίο 1-2, Γιώργος Σακελλαρίδης-Τατιάνα Ραΐση Βολανάκη, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, 1993
«Το Σχολείο –Εργαστήρι Τέχνης και Δημιουργίας», Α.Π.Θ Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1994
«Παιδικός Οδηγός για Γνωριμία με το Θέατρο», Μεταφορά Τάσου Λιγνάδη, Εκδόσεις Διάγραμμα 1985
«Fantasyland-Θέατρο για Παιδιά και Νεανικό Κοινό», Θόδωρου Γραμματά, Εκδόσεις Τυπωθήτω, 1997
«Θεατρική Παιδεία και Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών», Θόδωρου Γραμματά, Εκδόσεις Τυπωθήτω, 1997
«Κοινωνικό Θέατρο», Μανώλης Φιλιππάκης, χε, χχ

Άρθρα:
«Η Σχέση του Θεάτρου με τα Διδασκόμενα Μαθήματα», Λίτσα Λαμπέση, «Ανοιχτό Σχολείο» Τεύχος 11
«Το Θέατρο στο Σχολείο δεν είναι Μοναχική Υπόθεση», Κώστας Χωρεάνθης, «Διαβάζω» Τεύχος 214 - Θέατρο και Παιδί
«Θέατρο για Παιδιά- 6 Τύψεις + 1 Ελπίδα», Διω Καγγελάρη,
«Διαβάζω» Τεύχος 214 - Θέατρο και Παιδί
«Το Θεατρικό Παιχνίδι στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση», Καλή Καββαθά, «Εκπαιδευτική Κοινότητα» Τεύχος 20
«Το Θεατρικό Παιχνίδι σα Μέθοδος Διδασκαλίας», Έλλη Μήτση,»Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης» Τεύχος 5
«Το Θεατρικό Παιχνίδι ως Δραστηριότητα ή ….στη Φαντασία λέμε… Ναι», Μαρίνα Παντελέων, «Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης» Τεύχη 5-7

ΘΕΜΑ: «Κερκυραϊκό αγροτικό σπίτι και αποθηκευτικοί χώροι»
1ο ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΘΙΝΑΛΙΩΝ
Τάξη Ε΄

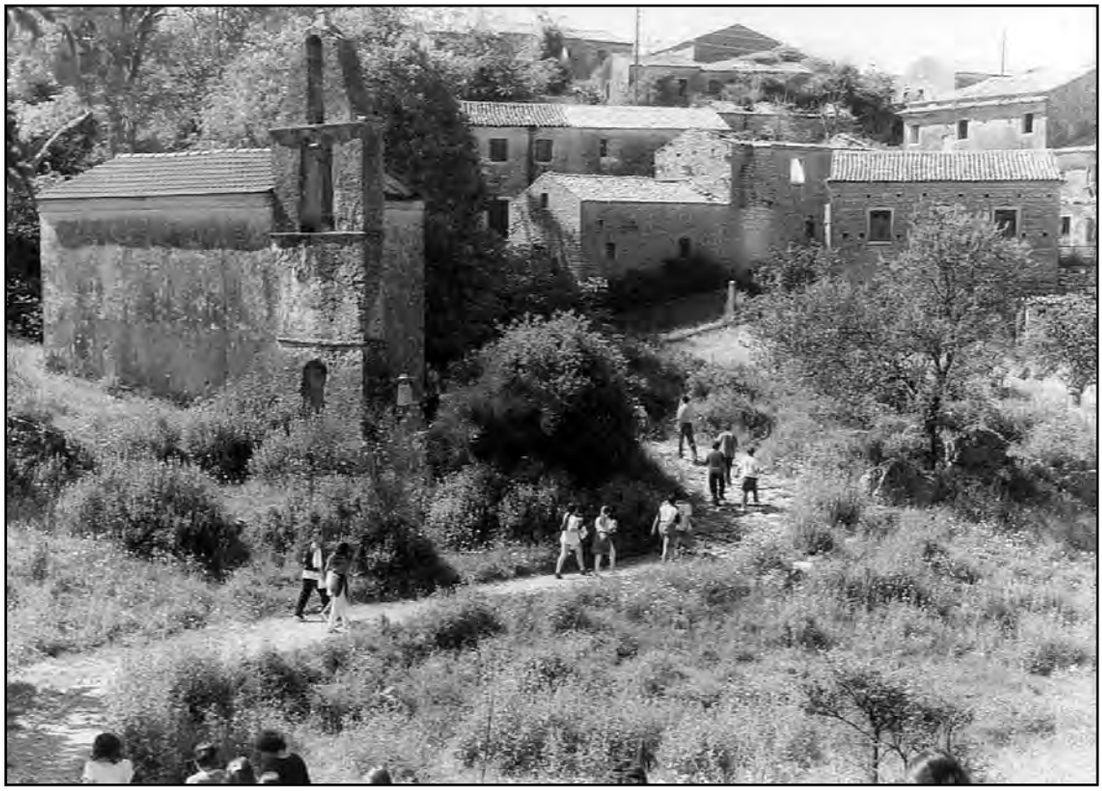

Εφαρμόζοντας την καινοτόμο παρέμβαση που αφορά την Ευέλικτη ζώνη, σε συνεργασία με το σχολικό σύμβουλο και το διευθυντή του σχολείου, ξεκινήσαμε, στα πλαίσια του ευρύτερου εκπαιδευτικού σχεδιασμού, την εργασία στην Τάξη.

Αρχικά έγινε συζήτηση για να διερευνηθεί τι είναι εκείνο που ενδιαφέρει και απασχολεί περισσότερο τα παιδιά. Καταλήξαμε ότι θα είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον να μελετήσουν και να γνωρίσουν το «Κερκυραϊκό αγροτικό σπίτι και τους αποθηκευτικούς του χώρους», κι έτσι τιτλοφορήθηκε η εργασία.

Στη συνέχεια μόνα τους οργάνωσαν το πλάνο εργασίας. Χωρίστηκαν σε ομάδες των 5-6 ατόμων, ορίζοντας η κάθε ομάδα από έναν υπεύθυνο. Συμφώνησαν για το γενικότερο συντονισμό της πορείας της εργασίας και την αντιμετώπιση των προβλημάτων που θα παρουσιάζονταν. Αφού ολοκληρώθηκε το αρχικό στάδιο προβληματισμού και προσέγγισης, ξεκίνησε το δεύτερο μέρος που ήταν και το πιο ουσιαστικό.

Οι μαθητές εφοδιάστηκαν με το κατάλληλο υλικό όπως βιβλία, φωτογραφικές μηχανές, χαρτόνια κ.λ.π. και με ιδιαίτερο ζήλο φωτογράφισαν και βιντεοσκόπησαν απ` όλα

τα χωριά που αποτελούν το Δήμο Θιναλίων, διάφορα παραδοσιακά σπίτια και αποθηκευτικούς χώρους- κατώγια καθώς και στάβλους. Παράλληλα πήραν συνεντεύξεις από κατοίκους των χωριών αυτών. Η διαδικασία αυτή κράτησε σχεδόν ενάμιση μήνα.

Στη συνέχεια συγκεντρώνοντας αυτό το υλικό, προσπάθησαν να κατανοήσουν τα κριτήρια της οικιστικής και αρχιτεκτονικής διαμόρφωσης των χωριών και των σπιτιών. Ταυτόχρονα έκαναν συγκρίσεις με οικισμούς και περιοχές της υπόλοιπης Ελλάδας.

Τα συμπεράσματα που έβγαλαν τα παιδιά ήταν ιδιαίτερα χρήσιμα και οδηγήθη-

καν στο να ευαισθητοποιηθούν σε πολύ μεγάλο βαθμό για τον τόπο τους. Χαρακτηριστικό είναι ότι στο προσεχές μέλλον αποφάσισαν να μελετήσουν τα ήθη και τα έθιμα, την ενδυμασία, τους χορούς κ.λ.π. των χωριών ως συνέχεια και επέκταση της παρούσας εργασίας.

Καταθέτοντας τις παρατηρήσεις μου και παρουσιάζοντας το γενικότερο σχεδιασμό της εργασίας, τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και λοιπά στοιχεία, είναι χρήσιμο να αναφέρω τα παρακάτω:

Η Τάξη αποτελείται από 24 μαθητές: 8 αγόρια και 16 κορίτσια που προέρχονται απ` όλα τα χωριά του Δήμου Θιναλίων. Υπάρχουν παραθαλάσσια τουριστικά χωριά καθώς και ορεινά. Οι ασχολίες των κατοίκων έχουν να κάνουν κυρίως με τον τουρισμό και με τη συλλογή του ελαιοκάρπου. Αυτά τα στοιχεία είναι χρήσιμα, για να κατανοηθούν οι στόχοι και οι σκοποί του προγράμματος.

Στόχοι του προγράμματος ήταν η επαφή των μαθητών με τον κοινωνικό τους περίγυρο και η ενεργοποίησή τους προς την κατεύθυνση αυτή .Μέσω αυτών των στόχων δόθηκε η ευκαιρία στους μαθητές να γνωρίσουν παλιά παραδοσιακά σπίτια, να δουν διάφορους αποθηκευτικούς χώρους, να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τα διάφορα επαγγέλματα των κατοίκων άλλοτε και τώρα και να ερμηνεύσουν διάφορα έθιμα, συνήθειες, συμπεριφορές κ.λ.π.

Τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να γίνουν φωτογράφοι, δημοσιογράφοι, εικονολήπτες, σχολιαστές, ιστορικοί. Οι πηγές που χρησιμοποίησαν για την εργασία τους ήταν η Βιβλιοθήκη του Γυμνασίου Θιναλίων όπου βρήκαν αρκετό και πλούσιο σε ποιότητα υλικό, οι κάτοικοι των χωριών- κύρια οι ηλικιωμένοι- που έδωσαν πολλές και χρήσιμες πληροφορίες. Επίσης υπήρξε συνεργασία με διάφορους φορείς όπως ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων και με το Δήμο Θιναλίων που μας προσέφερε τα λεωφορεία για τις μετακινήσεις.

Ολοκληρώνοντας παρατίθεται στη συνέχεια ημερολογιακά η πορεία της όλης εργασίας με την παρατήρηση ότι υπήρξαν φορές που οι συναντήσεις δεν πραγματοποιή-

θηκαν λόγω των εθνικών εκλογών και της συμμετοχής των μαθητών της Τάξης στις διάφορες σχολικές εκδηλώσεις.

1η συνάντηση: 9-10-2003	Συζήτηση- επιλογή θέματος
2η συνάντηση: 16-10-2003	Δημιουργία ομάδων- Ορισμός υπευθύνων- Τρόπος λειτουργίας ομάδων
3η συνάντηση: 23-10-2003	Επίσκεψη στη βιβλιοθήκη
4η συνάντηση: 1-11-2003	Προβληματισμοί - Συζήτηση- ΣύνΤάξη ερωτηματολογίου για τις συνεντεύξεις
5η συνάντηση: 7-11-2003	Συγκέντρωση υλικού- Διορθωτικές παρεμβάσεις
6η συνάντηση: 14-11-2003	Αποκωδικοποίηση συνεντεύξεων
7η συνάντηση: 21-11-2003	Επικόλληση του υλικού σε χαρτόνια- Ανάρτησή τους στην Τάξη
8η συνάντηση: 28-11-2003	Συζήτηση- Συντονισμός των ομάδων για φωτογράφηση σπιτιών, αποθηκευτικών χώρων
9η συνάντηση: 16-1-2004	Επίσκεψη σε ορεινούς οικισμούς- φωτογράφηση
10η συνάντηση: 23-1-2004	Επικόλληση φωτογραφιών σε χαρτόνια- Ανάρτησή τους
11η συνάντηση: 6-2-2004	Επίσκεψη μαθητών σε χωριά για βιντεοσκόπηση
12η συνάντηση: 12-3-2004	Συζήτηση, εντυπώσεις από τις επισκέψεις στα χωριά
13η συνάντηση: 19-3-2004	Ολοκλήρωση – Κριτική του προγράμματος. Συζήτηση και απόφαση για έναρξη επόμενου προγράμματος συναφούς με το πρώτο που αφορά ήθη και έθιμα, ενδυμασία, χορούς και τραγούδια, λεξιλόγιο, παροιμίες, παραμύθια, παραδόσεις κ.λ.π.

ΘΕΜΑ: «Ο αέρας»
2/Θ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΝΑΛΙΩΝ - ΚΕΡΚΥΡΑΣ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης:
Χριστόγερου Κατερίνα, Αρμενιάκου Κων/να, Φαβιάνου Ευγενία, Κέφη Κατερίνα

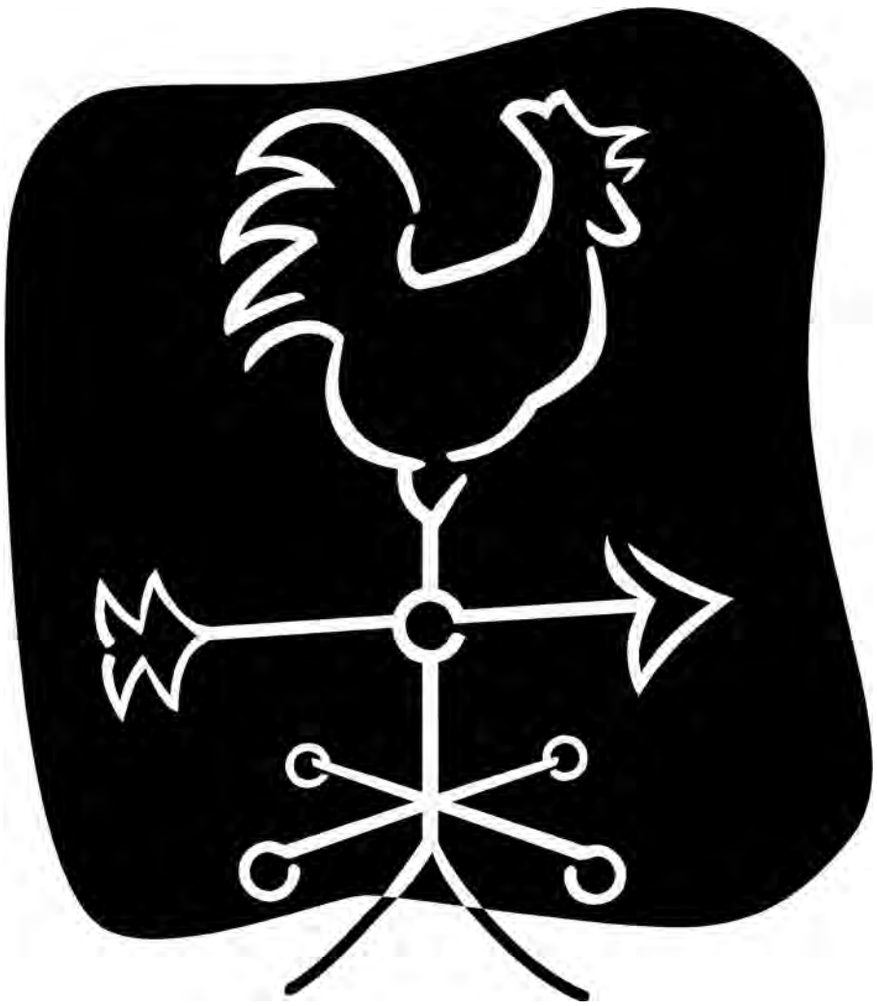

Στοιχεία του προγράμματος:

Επιμέρους Θέματα
1. Τα είδη του αέρα.
2. Σημασία του αέρα στο κλίμα.
3. Τα σημεία του ορίζοντα.
4. Ο αέρας στην ζωή μας: κίνδυνοι- χρησιμότητα- ψυχαγωγία
5. Ρύπανση του αέρα.

Αφόρμηση
1.Το πέταμα του χαρταετού.
2.Εκτακτο δελτίο θυελλωδών ανέμων.

Σκοποί του προγράμματος
1. Να γνωρίσουν τον αέρα και την σημασία του στο κλίμα και στην ζωή μας.

2. Να γνωρίσουν τα είδη του αέρα.
3. Να μάθουν τα σημεία του ορίζοντα.
4. Να συνειδητοποιήσουν τους κινδύνους.
5. Να ανακαλύψουν τρόπους ψυχαγωγίας.
6. Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιο τους με καινούριες λέξεις και έννοιες.

Μεθοδολογία- στάδια υλοποίησης του προγράμματος (δραστηριότητες)

Διαθεματική προσέγγιση. Μέθοδος σχεδίων εργασίας (Project).

1.Ιστόγραμμα :Τα θέματα επεξεργασίας επιλέγονται από τα παιδιά.
2. Δημιουργία θεματικού χάρτη.
3. Συγκέντρωση υλικού από περιοδικά, εφημερίδες, βιβλία, διαδίκτυο..
4. Ο αέρας μέσα από τη Μουσική, τα καλλιτεχνικά, τη ζωγραφική, το θέατρο, τη δραματοποίηση.
5. Αξιολόγηση του προγράμματος.

Γνωστικοί τομείς που εμπλέκονται

Γλώσσα:
Περιβάλλον με δείγματα και ερεθίσματα γραπτού λόγου.
Φωνήματα-γραφήματα- ταύτιση.
Ονομασία των ανέμων.
Ονομάζουμε και διαβάζουμε τα σημεία του ορίζοντα.
Ανάγνωση ιστορίας: «Οι άνεμοι». Επεξεργασία του κειμένου. Ανάγνωση του ποιήματος: «ο ήλιος και ο αέρας».

Μαθηματικές έννοιες και γεωμετρία:
Χωρικές έννοιες, ασκήσεις χώρου με κατεύθυνση.
Μεγέθη, ένταση ανέμων.
Μέτρηση – μποφόρ.
Σύγκριση όγκων αέρα (μέσα σε μπαλόνια)
ΔιάΤάξη εικόνων, με βάση την ένταση του αέρα.

Φυσική:
Ο αέρας πηγή ενέργειας, εφαρμογές της αιολικής ενέργειας. Πειράματα με τον αέρα. Ανεμόμυλοι .

Γεωγραφία:
Τα σημεία του ορίζοντα.

Έκφραση και δημιουργία:
Μουσική (τραγούδι, δημιουργία ήχων, κλασικά μουσικά ακούσματα).
Θεατρικό παιχνίδι (τα σημεία του ορίζοντα και οι ανεμοδείκτες).
Εικαστικά (ζωγραφική με καλαμάκι, χαρτοκοπτική, χάρτινος αέρας, χειροτεχνία αερόστατα και φουρφούρια, χαρτοδιπλοτική χάρτινες σαΐτες).
Δραματοποίηση (ο ήλιος και ο αέρας).

Φυσική Αγωγή:
Ομαδικά παιχνίδια με χάρτινα πιάτα, χάρτινες μπάλες, χαρταετούς, κορδέλες, χαρτοπετσέτες. Ο αέρας στον αθλητισμό(ιστιοπλοΐα, αεροπτερισμός, αερόστατα).

Μελέτη περιβάλλοντος:
Ρύπανση του αέρα, σημασία του αέρα στο κλίμα.

Αγωγή υγείας:
Η σημασία του καθαρού αέρα στον οργανισμό μας και το κάπνισμα βλαβερό για την υγεία μας.
1. «Πειράματα με τον αέρα» εκδ. Ερευνητές
2. Ανθολόγιο δημοτικού:
   «Ο ήλιος κι ο αέρας», ποίημα.
   «Οι άνεμοι», λαϊκός μύθος.
3. «Τα έλατο που ξεγέλασε τον άνεμο» εκδ. Φυτράκη
4. Οι ασκοί του Αιόλου (Ομήρου Οδύσσεια)

Αφόρμηση: το πέταγμα του χαρταετού την καθαρά Δευτέρα.

Στόχοι:
1. Να γνωρίσουν τον αέρα και την σημασία του στο κλίμα και στην ζωή μας.
2. Να γνωρίσουν τα είδη του αέρα.
3. Να μάθουν τα σημεία του ορίζοντα.
4. Να συνειδητοποιήσουν τους κινδύνους.
5. Να ανακαλύψουν τρόπους ψυχαγωγίας.
6. Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιο τους με καινούργιες λέξεις και έννοιες.

1η Φάση: Σχεδιασμός

Μετά τη συζήτηση για το πέταγμα του χαρταετού την Καθαρή Δευτέρα, εκδηλώθηκε ενδιαφέρον από τα νήπια για περισσότερες πληροφορίες για τον αέρα και γενικά για τι πετάει στον ουρανό. Αφού καταγράψαμε τις προτάσεις αυτές και φτιάξαμε το ιστόγραμμα, δημιουργήσαμε το θεματικό χάρτη που μας βοηθάει να προσεγγίσουμε και να επεξεργαστούμε το θέμα αυτό πιο σφαιρικά και ολοκληρωμένα.

2η Φάση: Διεξαγωγή δραστηριοτήτων

Φτιάξαμε χαρταετούς και βγήκαμε με τα παιδιά στην αυλή για να τους πετάξουμε. Παρατηρήσαμε τη φορά (κατεύθυνση) του αέρα :από πού φυσάει / προς τα πού φυσάει… κτλ. Προσπαθήσαμε να πετάξουμε τους δικούς μας χαρταετούς.

Φουσκώσαμε μπαλόνια. Θέσαμε ερωτήματα:

- τι θα συμβεί αν φυσήξω μέσα σε ένα μπαλόνι;(δοκιμάζουμε)
- τι θα συμβεί αν ελευθερώσω τον αέρα που κρύβει το μπαλόνι; (δοκιμάζουμε)
- τι θα συμβεί αν τρυπήσω το μπαλόνι;(δοκιμάζουμε)
- από πού βγαίνει ο αέρας που φυσήξαμε στο μπαλόνι; Από πού αναπνέουμε; Ασκήσεις αναπνοής(εισπνοές/ εκπνοές).
- Ο αέρας που εισπνέουμε είναι κρύος. Ο αέρας που εκπνέουμε είναι ζεστός (δοκιμάζουμε).
- Τι θα συνέβαινε αν δεν υπήρχε ο αέρας; Ας κλείσουμε στόμα και μύτη να δούμε. Τι θα συμβεί στα ζώα αν πάψει να υπάρχει αέρας; Τι θα συμβεί στα φυτά; Κάνουμε το πείραμα με το κερί. Το κερί σβήνει όταν το σκεπάσουμε με ένα γυάλινο ποτήρι, γιατί δεν υπάρχει οξυγόνο. Μιλήσαμε για την ασφυξία και σε ποιους χώρους μπορεί να μας συμβεί.
- Υπάρχει αέρας μέσα στην Τάξη μας; Και πώς το καταλαβαίνουμε. Κάνουμε το πείραμα με το κερί που σβήνει όταν είναι ανάμεσα από 2 ανοιχτές πόρτες γιατί κάνει ρεύμα.
- Παρατηρήσαμε το δελτίο καιρού που είναι αναρτημένο στο σχολείο μας, και βρήκαμε την εικόνα που ταιριάζει στον αέρα. Αποφασίσαμε να παρακολουθούμε για το επόμενο διάστημα, το δελτίο καιρού από το ραδιόφωνο και να καταγράψουμε τις έννοιες που χρησιμοποιούν οι μετεωρολόγοι στην παρουσίαση του. Συγκρίνουμε όγκους αέρα (μέσα σε φουσκωμένα μπαλόνια).

Τα παιδιά ντύθηκαν μπαλονάδες φορώντας τα κατάλληλα καπέλα.

- Διαβάζουμε την ιστορία για τον ασκό του Αιόλου. Παίξαμε με τους ανέμους που ξέφυγαν από τον ασκό του Αιόλου: ο αέρας μας χαϊδεύει το πρόσωπο, παίζει με τα μαλλιά μας, ανοίγει τα μπουφάν μας, είναι κρύος και μας παγώνει, είναι άγριος και κονεύει να μας ρίξει κάτω.
- Κάναμε τους ήχους του αέρα: ο αέρας σφυρίζει, μουγκρίζει, βγάζει ήχους.
- Είπαμε το τραγούδι «ο αέρας μουρμουρίζει».
- Κάναμε τα σύννεφα που τα σπρώχνει ο αέρας, τα δέντρα που τα κουνάει ο αέρας, την θάλασσα με τους κυματισμούς της.
- Κάναμε αναπαράσταση της έντασης των ανέμων με την βοήθεια του σώματος και των μουσικών οργάνων. Τα κουδουνάκια, οι μαράκες, και το τύμπανο μας βοήθησαν να γίνουμε οι ίδιοι άνεμοι. Όταν χτυπάμε απαλά τα κουδουνάκια, τα παιδιά είναι η αύρα και κινούνται στο χώρο χαϊδεύοντας απαλά τα φύλλα των δέντρων. Όταν χτυπάμε τις μαράκες τα νήπια είναι μέτριος ή ισχυρός άνεμος, ανάλογα με το ρυθμό.

Όταν ακούγεται το τύμπανο, γίνονται καταιγίδες.
- Διηγούμαστε στα παιδιά την ιστορία του Μποφόρ που ήταν ναύαρχος και επινόησε έναν τρόπο για να μετράει τη δύναμη του ανέμου: την κλίμακα Μποφόρ.
- Φτιάχνουμε μία κλίμακα Μποφόρ σε πλατιά λωρίδα χαρτονιού: αριστερά σε κουτάκια βάζουμε, τους αριθμούς από το 0 ως το 12 και δεξιά ζωγραφίζουμε εικόνες που αποτυπώνουν την ένταση του αέρα και γράφουμε το όνομα (νηνεμία, αύρα, μέτριος, δυνατός, θύελλα, ισχυρή θύελλα, τυφώνας).
- Κάναμε σειροθέτηση: από τους ασθενείς στους ισχυρούς ανέμους με κορδέλες που τις κουνούσαν ανάλογα.
- Με το μεγάλο πολύχρωμο αερόστατο που διαθέτουμε στο σχολείο παίξαμε προσπαθώντας να πατάξουμε ψηλά και τραγουδώντας το τραγούδι: «πολύχρωμο αερόστατο από τον ουρανό».
- Θέτουμε στα παιδιά τον εξής προβληματισμό: Ποιος είναι πιο δυνατός, ο αέρας ή ο ήλιος; Τους ζητάμε να το σκεφτούν, να συζητήσουν με τους γονείς τους και να μας απαντήσουν την επόμενη μέρα. Το άλλο πρωί, τα παιδιά απαντούν στο ερώτημα με επιχειρήματα. Μετά από τη συζήτηση, τους διαβάζουμε το ποίημα: «ο ήλιος και ο αέρας».

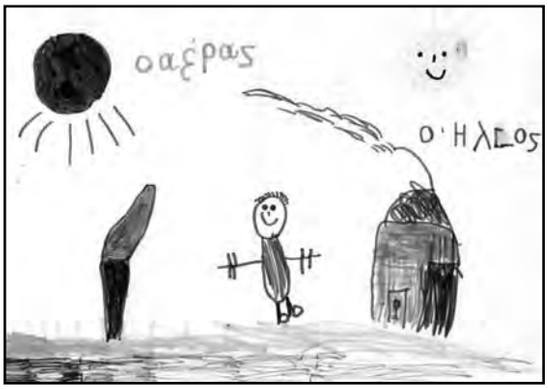

Κάνουμε την δραματοποίηση του ποιήματος.
«ο ήλιος, ο αέρας, ο γέρος με την κάπα»

- Παίζουμε το παιχνίδι: «Πετάει- πετάει».
- Δίνουμε στα παιδιά ένα φύλο εργασίας όπου πρέπει να ζωγραφίσουν μόνο ότι πετάει στον ουρανό.
- Θέτουμε στα παιδιά τον προβληματισμό: Γιατί πετούν τα αερόστατα, τα αεροπλάνα, το πουλιά, τα μπαλόνια των πανηγυριών και όχι αυτά που φουσκώσαμε στο σχολείο; Τα παιδιά δίνουν τις δικές τους απαντήσεις. Με την βοήθεια εποπτικού υλικού δίνουμε τις κατάλληλες απαντήσεις. Κάνουμε το πείραμα με τα πούπουλα. Πάνω σε θερμαινόμενο σώμα καλοριφέρ τοποθετούμε φτερά και παρατηρούμε ότι με την βοήθεια της θέρμανσης τα φτερά ανεβαίνουν προς τα επάνω. Έτσι ερμηνεύουμε το πέταμα του αερόστατου, με τον ζεστό αέρα να ανεβαίνει προς τα επάνω.
- Φτιάξαμε αερόστατα με μπαλόνια και λωρίδες εφημερίδας, για να τα κρεμάσουμε στη βεράντα του σχολείου (ομαδική εργασία)
- Φτιάξαμε αερόστατα (χαρτοκοπτική- κολάζ)
- Μιλήσαμε για τα σημεία του ορίζοντα. Δείξαμε στα παιδιά την πυξίδα και τονίσαμε τη χρησιμότητά της και την ανάγκη να γνωρίζουμε τον προσανατολισμό μας. Εντοπίσαμε το βορρά, το νότο, την ανατολή, και την δύση ανάλογα με τη θέση μας στο χώρο. Παρουσιάστηκε στους μαθητές ένα δελτίο καιρού, της μετεωρολογικής υπηρεσίας με τον καιρό στην Ελλάδα την συγκεκριμένη μέρα.
- Εντοπίσαμε τον συμβολισμό του αέρα επάνω στην εικόνα (με μικρά βέλη) και εξηγήσαμε ότι ο αέρας φυσάει από διαφορετική κατεύθυνση κάθε φορά και ονομάσαμε τους ανέμους: ο βόρειος, ο νότιος, ο ανατολικός, και ο δυτικός.

Σε καρτέλες παρουσιάσαμέ τις διαφορετικές κατευθύνσεις του αέρα.

- Κάναμε θεατρικό παιχνίδι :οι ανεμοδείχτες και οι άνεμοι.

- Είπαμε τα ονόματα των ανέμων που χρησιμοποιούν οι ναυτικοί, όπως: Γαρμπής, Σορόκος, Όστρια, Τραμουντάνα, Μαΐστρος, Λεβάντες κτλ.
- Διαβάσαμε την ιστορία: «οι άνεμοι» και την παίξαμε. Τα νήπια ζωγράφισαν, με αφορμή την ιστορία, το Βοριά και το Νοτιά.
- Παίξαμε το παιχνίδι με τις χαρτοπετσέτες. Τα παιδιά ανεμίζουν τη χαρτοπετσέτα, τη φέρνουν μπροστά στο πρόσωπο και την κρατούν ακίνητη κρατώντας την αναπνοή τους, φυσούν και την κάνουν να κουνιέται. Προσπαθούν να φυσήξουν τη χαρτοπετσέτα από το κεφάλι του απέναντι. Τέλος ξαπλώνουν με την χαρτοπετσέτα απλωμένη στο στήθος. Παρατηρούμε την κίνηση της και μιλάμε για την αναπνοή. Δείχνουμε εικόνες από τους πνεύμονες, μιλάμε για τη λειτουργία τους.

Παρατηρούμε τον καπνό από τη φωτιά που άναψε η γειτόνισσα δίπλα από την αυλή του σχολείου.

Προχωράμε σε διάλογο, θέτοντας τις εξής ερωτήσεις:
- Πώς είναι ο καπνός;
- Πώς μπορούμε να φτιάξουμε καπνό;
- Έχει χρώμα ο καπνός;
- Πού αλλού βλέπουμε καπνό;

Τα παιδιά αναφέρουν τον καπνό του τσιγάρου. Ρωτάμε αν τους ενοχλεί και πώς νιώθουν σε ένα χώρο που καπνίζουν. Μιλάνε για τους γονείς τους που καπνίζουν. Συζητάμε για τις βλαβερές συνέπειες του τσιγάρου στην υγεία και κυρίως για το πόσο μολύνει τον αέρα στο περιβάλλον και δυσκολεύει την αναπνοή μας.

- Συζητάμε με τα παιδιά για τις άλλες πηγές μόλυνσης του αέρα. Αναφέρουν τα καυσαέρια, τους καπνούς από τα εργοστάσια, τις άσχημες μυρωδιές.
- Διαβάζουμε την ιστορία: «Μενέλαος και Πάρης» για την ηχορύπανση. Εξηγούμε ότι στον αέρα ταξιδεύουν οι ήχοι. Για να καταλάβουν καλύτερα το φαινόμενο της ηχορύπανσης, ηχογραφούμε τις φωνές τους στην διάρκεια του ελεύθερου παιχνιδιού. Τις ακούμε την ώρα της κουβεντούλας μας, και η συζήτηση έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Ζωγραφική με καλαμάκια. Τα παιδιά δοκιμάζουν τα πνευμόνια τους!

- Από το κλασσικό έργο «Οι Τέσσερις Εποχές» του Βιβάλντι, ακούμε το κομμάτι που δίνει μουσικά τους ανέμους. Από τα νήπια γίνεται γραφική απεικόνιση των ανέμων όπως τους ακούνε.

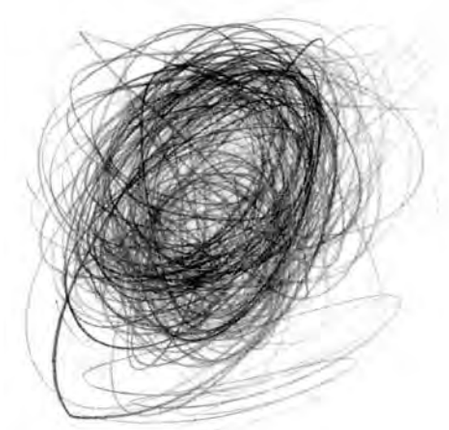

Ο αέρας πηγή ενέργειας

Μιλήσαμε για την δύναμη του ανέμου, για την ενέργεια που μας δίνει, (Αιολική ενέργεια), όπως από παλιά έχει διαπιστώσει ο άνθρωπος .Ο άνεμος περιστρέφει ανεμόμυλους, ανεμογεννήτριες, κινεί ιστιοφόρα πλοία. Αναφέρθηκε επίσης ότι η ενέργειά του αξιοποιείται και εκμεταλλεύεται στις μέρες μας ολοένα και περισσότερο, ειδικά σε περιοχές που διαθέτουν ισχυρούς ανέμους. Δείξαμε εικόνες από σύγχρονες ανεμογεννήτριες και προγραμματίσαμε εκδρομή στον ανεμόμυλο του νησιού μας που είναι γνωστός σε όλα τα παιδιά.

Αέρας και ψυχαγωγία

Τα νήπια αυθόρμητα μας αναφέρουν τα χόμπι που έχουν οι γονείς τους και που σχετίζονται με την ένταση του ανέμου(ιστιοπλοΐα, αεροπτερισμός γνωστό και ως παρά πέντε). Αυτό μας έδωσε την ευκαιρία να μιλήσουμε για τα αθλήματα και γενικά τον τρόπο που μπορούμε να ψυχαγωγηθούμε ακόμη και όταν φυσάει. Ζητήσαμε φωτογραφικό υλικό από τους γονείς (που ασχολούνται με αυτά τα αθλήματα), συλλέξαμε επιπλέον υλικό από διάφορες πηγές, και αφού το αναρτήσαμε στην Τάξη μας ,κάναμε την ανάπτυξη του θέματος στην διάρκεια του οποίου τα νήπια είχαν την ευκαιρία να καταθέσουν τις προσωπικές τους εμπειρίες. Μέσα από αυτή τη δραστηριότητα ανακαλύψαμε κι άλλες δυνατότητες ψυχαγωγίας στο νησί μας. Ένας πατέρας είχε την καλοσύνη να ’ρθει στο νηπιαγωγείο μας, για να μιλήσει στα παιδιά για το χόμπι του, τον αεροπτερισμό, φέρνοντας μαζί του φωτογραφίες και το πανί του από το αλεξίπτωτο πλαγιάς που χρησιμοποιεί. Τα νήπια ενθουσιάστηκαν από το τολμηρό άθλημα και έθεταν συνεχώς ερωτήσεις.

Αξιολόγηση

Το θέμα «αέρας» και η διαθεματική του προσέγγιση, μέσα από τα διάφορα θεματικά αντικείμενα, ξάφνιασε ευχάριστα και ικανοποίησε πολύ τους μαθητές μας αλλά και τους εκπαιδευτικούς που ασχολήθηκαν μ’ αυτό, όλον αυτόν τον καιρό.

Τους μαθητές μας τους εντυπωσίασε το εύρος των θεματικών ενοτήτων και το πλήθος των δραστηριοτήτων που σχετίζονταν με το θέμα, οι γνώσεις που αποκόμισαν, οι «ασυνήθιστες» καλλιτεχνικές και σωματικές δραστηριότητες και η κατανόηση από μέρους τους της σπουδαιότητας και της ευρύτητας αυτού του τόσο καθημερινού φυσικού φαινομένου στη ζωή μας .

Τους εκπαιδευτικούς ευχαρίστησε η ανταπόκριση των μαθητών αλλά και των γονέων και το πλήθος των δραστηριοτήτων στις οποίες καθοδηγήθηκαν ύστερα από απαίτηση και ενδιαφέρον των παιδιών. Η φαντασία των παιδιών γεννούσε συνεχώς καινούρια πράγματα που παρότρυναν για πειραματισμούς και εξερεύνηση.

Πιστεύουμε ότι όλοι οι αρχικοί μας στόχοι επετεύχθησαν, στο βαθμό που ο χώρος και το υλικό που το σχολείο μας διαθέτει, μας επέτρεψε.

Το πρόγραμμα αυτό αποτέλεσε το έναυσμα για ένα από τα επόμενα θέματα, όπως για παράδειγμα ο «ήχος», θέμα που προέκυψε κατά την επεξεργασία, μέσα από τις απορίες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών.

ΘΕΜΑ: «Ελιά - Ελαιόλαδο»
5/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΙΑΠΑΔΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: *Μπάμπαλη Ελένη*
Τάξη Ε΄

Στόχοι:
- Εξοικείωση με την επιστημονική μεθοδολογία και έρευνα
- Ανάπτυξη κώδικα αξιών και συμπεριφορών απέναντι στον εαυτό τους και τους άλλους και επομένως διαμόρφωση στάσης ζωής

Σκοποί:

Γνωστικοί
- απόκτηση γνώσεων για την καλλιέργεια, τις ασθένειες, τη συγκομιδή και την επεξεργασία της ελιάς
- συνειδητοποίηση της διατροφικής της αξίας
- αναζήτηση σχέσεων με την ιστορία, τη μυθολογία, τη λογοτεχνία, τη λαογραφία, αλλά και την οικονομία της Ελλάδας
- γνωριμία με τον ελαιώνα ως οικοσύστημα

Συναισθηματικοί
- ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας μεταξύ των μαθητών και σεβασμού στη γνώμη των υπολοίπων
- ενθάρρυνση για ανάληψη πρωτοβουλιών, ενθάρρυνση και των αδύναμων μαθητών
- ενίσχυση της ανακαλυπτικής μάθησης και της κριτικής σκέψης των μαθητών
- καλλιέργεια της υπευθυνότητας των μαθητών και της ικανότητας παρέμβασης
- δημιουργία στενής σχέσης με τη φύση μέσω όλων των αισθήσεων

Ψυχοκινητικοί
- εικαστική έκφραση των μαθητών
- μουσικοκινητική έκφραση των μαθητών, μέσω θεατρικού δρώμενου
- Εξοικείωση με την επιστημονική μεθοδολογία και έρευνα
- Ανάπτυξη κώδικα αξιών και συμπεριφορών απέναντι στον εαυτό τους και τους άλλους και επομένως διαμόρφωση στάσης ζωής

Μεθοδολογία:
1. Προτείνεται η μέθοδος project σε συνδυασμό με τη μελέτη πεδίου:
   1η Φάση: Επιλογή θέματος, καθορισμός στόχων, σχεδιασμός εργασίας, συγκρότηση ομάδων, συλλογή πληροφοριακού υλικού και ταξινόμηση.
   2η Φάση: Υλοποίηση δραστηριοτήτων (παρατήρηση, καταγραφή στοιχείων, φωτογράφηση, καταγραφή απόψεων με ερωτηματολόγια ή συνεντεύξεις).
   3η Φάση: Εργασία στην Τάξη οργάνωση πληροφοριών, διεξαγωγή πειραμάτων, συζήτηση-εξαγωγή συμπερασμάτων.
   4η Φάση: Κοινοποίηση αποτελεσμάτων, δραματοποίηση.

Εμπειρίες:
- Αναζήτηση πληροφοριών, οργάνωση και ανάθεση εργασιών μέσα στην Τάξη.

- Διεξαγωγή πειραμάτων με το ελαιόλαδο (ειδικό βάρος, καύση κ.α.) στο χώρο του σχολείου.
- Εκτέλεση συνταγών μαγειρικής και ζαχαροπλαστικής, είτε στο χώρο του σχολείου, είτε στο σπίτι κάποιου γονέα.
- Προβολές φιλμ, διαφανειών, σλάιντς.
- Δημιουργία γωνιάς Ιστορίας και Πολιτισμού με φωτογραφίες, εικαστικές δημιουργίες των μαθητών και μαγειρικές συνταγές.
- Εκδρομές και επιτόπια έρευνα σε ελαιώνες, ελαιοτριβεία και σε οργανισμούς σχετικούς με την καλλιέργεια της ελιάς.

ΘΕΜΑ: «Βιοτικά και καλλιτεχνικά θέματα της λαϊκής ζωής»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΣΤΕΛΛΑΝΩΝ ΜΕΣΗΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: *Αλεξάνδρα Ρέβη*
Τάξη Δ΄

Επιμέρους θέματα:
- Αγγειοπλαστική
- Τοπική φορεσιά
- Παραδοσιακοί χοροί και τραγούδια

Σκοποί-στόχοι του προγράμματος
- Να έρθουν οι μαθητές σε γόνιμη επαφή με την παράδοση του τόπου τους και να αναγνωρίσουν την απλότητα και τη σοφία της λαϊκής έκφρασης.
- Να επισκεφθούν χώρους, που θα τους προσφέρουν άμεση επαφή με λαογραφικά θέματα.
- Να καλλιεργηθεί η εθνική συνείδηση και η καλαισθησία τους.
- Να ευαισθητοποιηθούν απέναντι στην ανάγκη διατήρησης του λαϊκού μας πολιτισμού.

Ανάλυση περιεχομένου-στάδια υλοποίησης

Ξεκινώντας συνδέσαμε διαθεματικά τα μαθήματα της ιστορίας των αρχαίων χρόνων της Δ' Τάξης, εστιάζοντας στην εξέλιξη της αγγειοπλαστικής τέχνης από τα γεωμετρικά ως τα κλασικά χρόνια. Οι μαθητές παρακολούθησαν προβολή διαφανειών με αγγεία αυτών των χρόνων, έκαναν συγκρίσεις, συγκέντρωσαν πληροφορίες, διακόσμησαν τα ίδια το περίγραμμα ενός αγγείου, έτσι όπως θα ήταν στη γεωμετρική εποχή.

Στη συνέχεια επισκεφθήκαμε ένα εργαστήριο κεραμικής στη Μηλιά Κυνοπιαστών. Εκεί η ιδιοκτήτριά του μας έκανε επίδειξη κατασκευής τεσσάρων αγγείων στον τροχό. Τα παιδιά της πήραν συνέντευξη λύνοντας όλες τις απορίες τους. Τις επόμενες μέρες έγραψαν στην Τάξη τις εντυπώσεις τους κι έφτιαξαν από πηλό ένα διακοσμητικό περιστέρι, όμοιο μ' αυτό που είδαμε σε ένα αρχαίο αγγείο, ένα χελωνάκι για παιχνίδι κι ένα κηροπήγιο.

Κατά την επίσκεψή μας στο Μουσείο του Μον Ρεπό οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να δουν αρχαία πήλινα αγγεία, αγάλματα, καθώς και μια μικρογραφία αρχαίου φούρνου αγγείων.

Στη δεύτερη φάση του προγράμματος τα παιδιά ανακάλυψαν τις διαφορές ανάμεσα σε παραδοσιακές φορεσιές της ηπειρωτικής και της νησιωτικής Ελλάδας. Έμαθαν τις διαφοροποιήσεις της Κερκυραϊκής φορεσιάς απο περιοχή σε περιοχή του νησιού και είχαν την ευκαιρία να δουν στην Τάξη μια αυθεντική παραδοσιακή φορεσιά, να τη φορέσουν και να μάθουν τα μέρη που την αποτελούν. Έκαναν ακόμη μια χαρτοκατασκευή, ντύνοντας ένα σκίτσο γυναίκας με τα σχεδιασμένα μέρη της φορεσιάς Γαστουρίου, αφού πριν τα ζωγράφισαν με κατάλληλες αποχρώσεις.

Σ' αυτή τη φάση επισκεφθήκαμε το ιστορικό -Λαογραφικό Μουσείο Σιναράδων. Στην τρίτη φάση τα παιδιά έμαθαν μερικά παραδοσιακά τραγούδια του νησιού τους. Ακόμη άκουσαν παραδοσιακά τραγούδια από άλλες περιοχές της Ελλάδας κι εντόπισαν τα διαφορετικά μουσικά όργανα, που χρησιμοποιούνται από περιοχή σε περιοχή. Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με εκμάθηση παραδοσιακών χορών της Κέρκυρας και παρουσίαση όσων έμαθαν κι έφτιαξαν σε έκθεση και εκδήλωση, που οργανώθηκε στο σχολείο.